

KÖKÉNYESSY ZSÓFIA

„Kulturális rendszerváltás” a Magyar Görögkatolikus Egyházban

A viharos gyorsasággal lezajló rendszerváltás új fejezetet nyitott a Magyar Görögkatolikus Egyház életében is. Főbb kulturális és oktatási intézményei már kialakultak a Rákosi- és a Kádár-korszak alatt, a rendszerváltással azonban az addig elzárt társadalmi és kulturális területeken egyaránt új lehetőségek, új szabályrendszerek léptek életbe. A Görögkatolikus Egyház is azzal szembesült – többek között az 1990-es években átalakuló kultúra-fogalom, a kulturális örökség-paradigma megjelenése miatt –, hogy a már meglévő intézményi struktúrákat és kulturális-társadalmi szerepeket megváltozott kontextusban, más módon kell felhasználnia, betöltenie. Előadásomban a Magyar Görögkatolikus Egyház „kulturális rendszerváltását” kívánom bemutatni. Arra keresem a választ, hogy a rendszerváltás után megszülető új politikai és kulturális térben hogyan változott az 1950–1960-as évektől kialakult egyházi és kulturális központ Nyíregyházán, milyen szervezési szempontok mentén alakították át a meglévő intézményeket. Milyen módon adaptálták az új kulturális törvényeket és társadalmi változásokat a görögkatolikusok, hogyan és milyen hatásfokkal ismerte fel az egyház a változásokban rejlő lehetőségeket? Hogyan lehetséges, hogy az az egyházmegye, mely intézményi központját csak az 1950-es évektől kezdődően hozta létre, ma Magyarország egyik legmodernebb vidéki egyházművészeti múzeumát alakítja ki Nyíregyházán? Az elemzés kimutatja a rendszerváltás során létrejött új helyzetre reagáló görögkatolikus kulturális és társadalmi élet legfontosabb változásait, elhelyezi azt egy szélesebb keretben, összevetve a kulturális örökség-fogalom magyarországi intézményesülésével.